

Preventie in transitie: Complexiteit omarmen en veerkracht versterken

Onderwerpen: Veerkracht, preventie, complexiteit, brede benadering van gezondheid, innovatieve onderzoeksmethoden, systeemaanpak

Datum geplaatst: maart 2022

Deadline uitgewerkte subsidieaanvraag: 10 mei 2022, 14.00 uur

Inhoud

Preventie in transitie: Complexiteit omarmen en veerkracht versterken	1
DOEL SUBSIDIEOPROEP	1
ZonMw Preventieprogramma	1
Urgentie	1
Complexiteitsbenaderingen van preventie	2
Veerkracht in complexe systemen	2
Complexiteit als kans voor een brede inzet van preventie	2
RANDVOORWAARDEN	3
Wie kan subsidie aanvragen	4
Welk bedrag kan aangevraagd worden	4
Consortium- en/of sponsorovereenkomst en bijdragen derden	5
Letter of Commitment	5
Staatssteun	5
Open Science	6
BEOORDELINGSCRITERIA	6
Relevantiecriteria	6
Kwaliteitscriteria	7
PROCEDURE & TIJDPAD	8
Beoordelingsprocedure	8
Tijdpad	8
Meer informatie	8
INDIENEN	8
Indiening (via Mijn ZonMw)	8
TIPS	8
Verklaring akkoord indienen uitgewerkte subsidieaanvraag	9
Vragen	9
Downloads en links	9
BIJLAGE 1	10

DOEL SUBSIDIEOPROEP

Het doel van deze subsidieoproep is bevordering van veerkracht¹ op het gebied van fysieke en mentale gezondheid van burgers, door het versterken en uitbreiden van een brede inzet van preventie in ons gezondheidssysteem. De coronacrisis illustreert het belang van veerkracht en biedt kansen voor een transitie van eenzijdige focus op ziekte en behandeling naar een versterking van de focus op preventie en veerkracht in ons gezondheidssysteem. Om veerkracht effectief te bevorderen is het belangrijk dat naar alle complexe facetten gerelateerd aan gezondheid wordt gekeken. ZonMw wil dit bereiken door het genereren van innovatieve kennis over de inzet van preventie in ons gezondheidssysteem met behulp van complexiteitsbenaderingen. Complexiteitsbenaderingen richten zich op de gedeelde eigenschappen van complexe systemen in verschillende vakgebieden en bieden nieuwe ingangen om na te denken over veerkracht in complexe systemen.

Voor deze subsidieoproep worden medische, gezondheids- en sociale wetenschappers gevraagd om nieuwe samenwerkingen te starten met experts op het gebied van complexiteitsbenaderingen. Het onderzoek moet bijdragen aan een brede, dynamische en adaptieve inzet van preventie waarbij individuele behoeftes centraal staan en complexe interacties met de context worden meegenomen. Het uiteindelijke doel is het versterken van veerkracht op het gebied van mentale en fysieke gezondheid van burgers, met gelijke kansen op goede gezondheid voor iedereen.

ZonMw Preventieprogramma

De subsidieronde 'Preventie in transitie: Complexiteit omarmen en veerkracht versterken' wordt gerealiseerd in het kader van de programmalijn innovatie van het [ZonMw Preventieprogramma 2019 t/m 2022](#).

Het Preventieprogramma van ZonMw levert via kennisbenutting, effectiviteitonderzoek en innovatie een bijdrage aan het behoud en de bevordering van gezondheid van burgers, zodat zij zo goed mogelijk kunnen functioneren. De [programmalijn Innovatie](#) stimuleert onderzoek naar innovatie en (technologische) vernieuwing op het terrein van 1) Nieuwe determinanten en aangrijpingspunten; 2) Nieuwe vormen van samenwerking; en 3) Innovatieve onderzoeksmethoden.

Deze subsidieoproep sluit aan bij de [Kennisagenda 'Samen Gezond Leven'](#) waarin wordt gepleit voor een meer integrale aanpak van preventie die recht doet aan de complexe context en leefomgeving waarin burgers leven. Het doel van deze subsidieoproep sluit ook aan bij de aanbevelingen in de [NWA Kennisagenda Preventie](#), waarin wordt opgeroepen om (interventie)-onderzoeken te starten die rekening houden met de complexiteit van preventievraagstukken, bijvoorbeeld door middel van *complex system approaches*.

Urgentie

Al voor de coronacrisis stond het Nederlandse zorgsysteem onder druk². De zorgkosten blijven stijgen en er zijn grote gezondheidsverschillen tussen bevolkingsgroepen. De coronacrisis heeft het beroep op het al overbelaste zorgsysteem alleen maar groter gemaakt. De coronacrisis belicht het feit dat ons gezondheidssysteem vooral is ingericht op het behandelen van ziekte. Er is minder prioriteit voor preventie ter bevordering van mentale en fysieke gezondheid op de langere termijn, terwijl tijdige inzet cruciaal is voor het slagen van preventieve aanpakken. Om het gezondheidssysteem toekomstbestendig te maken is het essentieel dat er een versterking komt van de focus op preventie en gezondheidsbevordering om de gezondheid van burgers te behouden en verbeteren.

De coronacrisis illustreert daarnaast het belang van veerkracht van burgers: Het vermogen mentale en fysieke gezondheid te behouden, ook tijdens verandering of tegenslag. Maar de coronacrisis laat ook

---

¹ Veerkracht, de verwante term weerbaarheid of de vergelijkbare Engelse term 'resilience' worden op veel verschillende manieren gebruikt in verschillende vakgebieden en contexten. Wat verschillende definities gemeen hebben is dat zij verwijzen naar een systeem dat in staat is om zijn specifieke functies te behouden bij verandering of tegenslag (Scheffer et al., PNAS 2018). Die systeemdefinitie wordt in deze call gehanteerd.

² RIVM, Volksgezondheid Toekomstverkenning (2018). <https://www.vtv2018.nl/>

zien dat de factoren die gezondheid beïnvloeden op complexe wijze met elkaar verweven zijn. De inzet van preventie om gezondheid op één terrein te bevorderen kan grote en soms onvoorziene gevolgen hebben op andere terreinen. Zo worden burgers beschermd tegen besmetting met Covid-19 door de coronamaatregelen, maar worden o.a. jongeren daardoor ook onbedoeld hard geraakt op andere facetten van hun leven die nog tot ver in de toekomst kunnen doorwerken op hun fysieke en mentale gezondheid. Denk bijvoorbeeld aan schoolsluitingen, stress en eenzaamheid die weer kunnen bijdragen aan een ongezondere leefstijl, en toegenomen zorgen over de toekomst op de arbeids- en woningmarkt die op den duur weer (mentale en fysieke) gezondheidsproblemen kunnen aanjagen. Voor een optimale inzet van preventie is het daarom belangrijk om beter zicht te hebben op de complexe interacties tussen alle factoren die bijdragen aan gezondheid, op de korte én lange termijn. Complexiteitsbenaderingen zijn geschikt om grip te krijgen op dit soort complexe processen. ZonMw wil met deze subsidieoproep innovatieve kennis genereren over de inzet van preventie in ons gezondheidssysteem, beschouwd als 'complex systeem' met behulp van complexiteitsbenaderingen.

Complexiteitsbenaderingen van preventie

Complexe systemen laten onvoorspelbare ontwikkelingen en interacties zien tussen verschillende tijdschalen en niveaus, zoals tussen individuele, omgevings- en maatschappelijke factoren. Complexiteitsbenaderingen richten zich op de gedeelde eigenschappen van complexe systemen in verschillende disciplines, zoals mierenkoloniën, het immuunsysteem of de wereldeconomie. Bij het onderzoeken van een gezondheidssysteem dat veerkracht en gezondheid bevordert speelt complexiteit op verschillende niveaus, die niet volledig los van elkaar te zien zijn. Het menselijk lichaam is op zichzelf al een complex systeem en kennis over de factoren die bijdragen aan een (mentaal en fysiek) gezond lichaam is nodig om een gezondheidssysteem optimaal in te richten. Daarbovenop speelt nog de complexiteit van de implementatie van deze kennis en de organisatie van een gezondheidssysteem, dat op zijn beurt weer beïnvloed wordt door vele andere processen in de samenleving. Het optimaal inzetten van preventie is, in de termen van de complexiteitswetenschappen, een 'wicked problem'. Complexiteitsbenaderingen zijn bijzonder geschikt om grip te krijgen op dit soort complexe problemen.

Volgens de complexiteitswetenschappen wordt grip op de dynamiek van complexe systemen gekenmerkt door³ a) het identificeren en beïnvloeden van emergente eigenschappen (zoals gezondheid) die voortkomen uit de onderliggende delen (zoals lichaamscellen), b) het anticiperen op en beïnvloeden van transities en 'tipping points' (omslagpunten, zoals van gezond naar ziek), en c) het gebruik maken van veerkracht in complexe systemen.

Veerkracht in complexe systemen

Veerkracht, de verwante term weerbaarheid en de vergelijkbare Engelse term 'resilience' worden op veel verschillende manieren gebruikt in verschillende vakgebieden en contexten. Wat verschillende definities gemeen hebben is dat zij verwijzen naar een systeem dat in staat is om zijn specifieke functies te behouden bij verandering of tegenslag. Die systeemdefinitie wordt in deze call gehanteerd. Veerkracht houdt in dat kwetsbaarheden op één vlak, zoals opgroeien met een taalachterstand of niet naar school kunnen vanwege een lockdown, opgevangen kunnen worden door processen op andere vlakken. Denk bijvoorbeeld aan een interactie van genetische aanleg, persoonlijkheidsfactoren, leefstijl, leefomgeving, sociale steun en overheidssteun. Veerkracht is hier dus niet één personeigenschap, maar een combinatie van factoren die steeds veranderen. Het versterken van bepaalde factoren in iemands leven (bv. sociale steun), kan leiden tot meer veerkracht om toekomstige klappen op te vangen.

Complexiteit als kans voor een brede inzet van preventie

Deze complexiteit aan onderliggende factoren biedt uitdagingen, maar ook kansen om preventie breder in te zetten en beter gebruik te maken van de veerkracht in en rondom mensen. Een brede inzet van preventie is ook een belangrijke voorwaarde om de veerkracht en gezondheid van *alle* burgers te versterken. In Nederland zijn er duidelijke en hardnekkige verschillen in mentale en fysieke gezondheid tussen bevolkingsgroepen. Zoals tussen jongeren en volwassenen en tussen mensen met een hogere en lagere sociaal-economische positie. Door de coronacrisis zijn de bestaande scheidslijnen nog

---

³ Diverse auteurs (2014). Grip on Complexity. NWO, Den Haag.

scherper geworden. Een enkelvoudige preventieve aanpak (bv. alleen gericht op beweging) heeft vaak teleurstellende resultaten en kan gezondheidsverschillen tussen groepen zelfs vergroten omdat een dergelijk aanpak een grote mate van zelfsturing vereist⁴. Daarom klinkt vanuit meerdere hoeken de noodzaak voor een brede vorm van preventie, die zich niet alleen richt op één vlak zoals beweging, maar ook op de diepgewortelde onderliggende factoren, zoals stress, kwaliteit van de leefomgeving en een samenleving vol prestatiedruk en verleidingen tot ongezond gedrag.⁵

Er zijn al voorbeelden van integrale aanpakken waarbij wordt samengewerkt tussen verschillende domeinen, maar ZonMw wil met deze subsidieoproep een stap verder zetten dan een integrale aanpak. Dit kan door beter aan te sluiten bij complexe onderliggende dynamieken van gezondheid, zoals het samenspel tussen fysieke en mentale gezondheid in een continue veranderende sociale en maatschappelijke context. De beoogde projecten voor deze subsidieoproep moeten bijdragen aan een brede, dynamische en adaptieve inzet van preventie in ons gezondheidssysteem. De projecten moeten handelingsperspectieven opleveren voor het versterken van de veerkracht op het gebied van fysieke en mentale gezondheid van alle burgers. De beoogde concrete uitkomsten kunnen divers zijn maar moeten maatschappelijke impact kunnen genereren. Bijzondere aandacht moet worden besteed aan specifieke groepen die risico lopen op een slechtere mentale en/of fysieke gezondheid (zoals jongeren, ouderen, mensen met een lagere sociaal-economische positie).

RANDVOORWAARDEN

- Het project richt zich op gezondheidsbevordering of preventie voor het versterken van veerkracht op het gebied van mentale en/of fysieke gezondheid. Vanwege de complexiteitsbenadering is het aannemelijk dat zowel aspecten van mentale als fysieke gezondheid een rol zullen spelen.
- Projecten moeten aantoonbaar kunnen leiden tot handelingsperspectieven voor een brede, dynamische en adaptieve inzet van preventie. Dit kunnen handelingsperspectieven zijn voor overheid, (zorg)professionals, burgers of andere stakeholders. Denk bijvoorbeeld aan inzichten over de belemmeringen en succesfactoren voor een brede inzet van preventie in ons gezondheidssysteem, zoals wetten of nieuwe samenwerkingen. Projecten dienen duidelijk een stap verder te zetten dan bestaande brede, domeinoverstijgende aanpakken van preventie, zoals integrale aanpakken.
- Er moet een goede balans zijn tussen het onderzoeken van een zo uitgebreid mogelijk spectrum aan factoren en ook voldoende perspectief op handelingsopties voor de praktijk. Om dit te realiseren kan gekozen worden voor een primaire focus op een bepaald niveau van complexiteit, zoals een primaire focus op het niveau van het individu, het niveau van sociale netwerken of het niveau van de organisatie van het gezondheidssysteem. Het staat de onderzoeker vrij om alle niveaus te betrekken, maar deze keuze dient goed toegelicht te worden in de subsidieaanvraag, met name de haalbaarheid van de gestelde doelen.
- Er bestaan verschillende definities van preventie. Het project kan zich richten op universele preventie (gericht op de gezonde bevolking) of selectieve preventie (gericht op bevolkingsgroepen met een verhoogd risico op fysieke of mentale gezondheidsproblemen, zoals jongeren, mensen met een lagere sociaal-economische positie, ouderen). Een focus op geïndiceerde preventie (gericht op mensen met beginnende klachten) en/of zorggerelateerde preventie (gericht op mensen met een ziekte of aandoening om verergering of complicaties te voorkomen) is mogelijk, zolang de resultaten aantoonbaar relevant zijn voor andere doelgroepen, en de vraagstelling ook als zodanig geconceptualiseerd wordt. Er worden ook andere indelingen van preventie gebruikt. Primaire preventie (activiteiten om te voorkomen dat gezonde mensen ziek worden) en secundaire preventie (gericht op mensen met een verhoogd risico) vallen binnen deze subsidieoproep. Tertiaire preventie (voorkomen van verergering en

⁴ Raad voor de Volksgezondheid en Samenleving (2020). <https://adviezen.raadrvs.nl/gezondheidsverschillen-voorbij/>

⁵ RIVM, Volksgezondheid Toekomstverkenning (2020). <https://www.volksgezondheidtoekomstverkenning.nl/magazine>
Raad voor de Volksgezondheid en Samenleving (2021). <https://www.raadrvs.nl/documenten/publicaties/2021/4/7/een-eerlijke-kans-op-gezond-leven>

Rutter et al. (2017). The need for a complex systems model of evidence for public health. *The Lancet*, 390, 2602-2604

Lich et al. (2013). A call to address complexity in prevention science research. *Prevention science*, 14(3), 279-289

Ungar & Theron (2020). Resilience and mental health: How multisystemic processes contribute to positive outcomes. *The Lancet Psychiatry*, 7(5), 441-448.

complicaties bij patiënten) is mogelijk zolang de resultaten aantoonbaar relevant zijn voor andere doelgroepen en de vraagstelling ook als zodanig geconceptualiseerd wordt.

- Het project maakt gebruik van een complexiteitsbenadering. Om complexe systemen te besturen kan een scala aan methoden worden ingezet, zoals complex adaptive systems, systeemtheorie, ecologische systeemtheorie, game theory, netwerk analyse, agent-based modelleren, multischaal modelleren, optimale controletheorie. Zowel kwantitatieve als kwalitatieve benaderingen passen binnen deze subsidieoproep.
- Het project is innovatief ten opzichte van eerdere onderzoeken en aanpakken. Innovatie wordt hier gezien als het vinden van nieuwe aangrijppunten voor preventie, het stimuleren van nieuwe samenwerkingen met andere vakgebieden en het stimuleren van nieuwe onderzoeksmethoden.
- Gedurende de looptijd van de projecten zullen door ZonMw regelmatig projectleidersbijeenkomsten georganiseerd worden. Hierin kunnen de uitvoerende consortia kennis delen over methoden, best practices, valkuilen en mogelijkheden voor kennisverspreiding en implementatie. Van (hoofd)aanvragers wordt verwacht dat zij deel zullen nemen aan deze bijeenkomsten.

Wie kan subsidie aanvragen

Een aanvraag kan worden ingediend door een consortium dat bestaat uit één of meer onderzoeksorganisaties en relevante stakeholders.

- De hoofdaanvrager dient een Nederlandse onderzoeksorganisatie⁶ zijn.
- In het consortium wordt aanbevolen om samenwerkingen aan te gaan tussen sociale, medische en/of gezondheidswetenschappers; en experts op het gebied van complexiteitsbenaderingen. Complexiteitsexperts werken (per definitie) interdisciplinair en kunnen daarom afkomstig zijn uit verschillende disciplines. Vaak zijn zij verbonden aan faculteiten in de exacte en natuurwetenschappen, maar zij kunnen ook verbonden zijn aan faculteiten in bijvoorbeeld de sociale wetenschappen, economie of bestuurskunde. Het staat aanvragers vrij om aanvullend samenwerking te zoeken met onderzoekers uit andere wetenschappelijke disciplines.
- Relevante stakeholders uit de hele kennisketen worden betrokken in het project. Denk bijvoorbeeld aan burgers uit specifieke doelgroepen, beleidsmakers werkzaam op het gebied van (brede) preventie in verschillende domeinen (bv. sociaal of fysiek domein, bij gemeenten of overheid), zorgverzekeraars, praktijkinstellingen, belangenorganisaties.
NB. Stakeholders dienen mee te werken aan het *project*, maar hoeven niet altijd in het *consortium* te worden opgenomen, zoals wanneer een meer passieve input wordt geleverd (bv. advies). Zie de paragrafen Consortium- en of sponsorovereenkomst, Staatssteun en Bijlage 1 voor meer details.
- Internationale samenwerking en leren van buitenlandse voorbeelden is mogelijk, maar geen vereiste. Onderzoekers werkzaam in het buitenland mogen in het consortium worden betrokken. De Nederlandse subsidie kan niet direct aan een buitenlandse partij toegekend worden, de rechtspersoon van de aanvraag moet een Nederlandse organisatie zijn. Buitenlandse onderzoekers kunnen wel meewerken aan een project. Eventuele betalingen lopen via de Nederlandse rechtspersoon.

Welk bedrag kan aangevraagd worden

Het totale beschikbare budget voor deze ronde bedraagt € 4.000.000,-. Per samenwerkingsverband kan maximaal € 500.000,- subsidie worden aangevraagd voor maximaal 48 maanden.

---

⁶ Een entiteit (zoals universiteiten of onderzoeksinstituten, agentschappen voor technologieoverdracht, innovatie-intermediairs, entiteiten voor fysieke of virtuele onderzoeksgerichte samenwerking), ongeacht haar rechtsvorm (publiek- of privaatrechtelijke organisatie) of financieringswijze, die zich in hoofdzaak bezighoudt met het onafhankelijk verrichten van fundamenteel onderzoek, industrieel onderzoek of experimentele ontwikkeling of met het breed verspreiden van de resultaten van die activiteiten door middel van onderwijs, publicaties of kennisoverdracht. Wanneer dit soort entiteit ook economische activiteiten uitoefent, moet met betrekking tot de financiering, de kosten en de inkomsten van die economische activiteiten een gescheiden boekhouding worden gevoerd. Ondernemingen die een beslissende invloed over dit soort entiteit kunnen uitoefenen in hun hoedanigheid van bijvoorbeeld aandeelhouder of lid van de organisatie, mogen geen preferente toegang tot de onderzoekscapaciteit van deze entiteit of tot de door haar verkregen onderzoeksresultaten genieten

Consortium- en/of sponsorovereenkomst en bijdragen derden

ZonMw stimuleert samenwerking tussen en deelname van partijen. Daarbij geldt wel dat geen subsidie wordt verstrekt als afspraken leiden of kunnen leiden tot het verlenen van staatssteun of als daardoor niet aan de algemene subsidiebepalingen van ZonMw of voorwaarden van de oproep kan worden voldaan.

Uit de aanvraag en begroting dient duidelijk naar voren te komen:

- Met welke partijen samengewerkt wordt en per partij of deze *actief* bijdraagt aan het project; dit zijn in elk geval partijen die op de begroting voorkomen als een partij die aanspraak wenst te maken op een deel van de subsidie. Ook partijen die voor eigen rekening en risico actief bijdragen maken onderdeel uit van de samenwerking.
- Met welke partij(en) een sponsorovereenkomst zal worden aangegaan en wat de in-natura of geldelijke bijdrage is.
- Welke partij zal worden ingehuurd of indien dit nog niet bekend is, voor welke activiteiten wordt voorzien dat dit door derden zal worden uitgevoerd en de daarvoor te maken kosten (inclusief btw).

Bij de *uitgewerkte subsidieaanvraag* verwachten we een concept consortiumovereenkomst. Bij *honorering* vraagt ZonMw een finale conceptversie (goedgekeurd door partijen maar nog niet ondertekend) van de consortiumovereenkomst op om de gemaakte afspraken te beoordelen op conformiteit met het toepasselijke Europese staatssteunrecht en de algemene subsidiebepalingen van ZonMw en voorwaarden van de oproep.

Op de [ZonMw webpagina Subsidies en Samenwerking/bijdragen van derden](#) vindt u meer informatie over de verschillende soorten vormen van samenwerken en bijdragen (sponsoring/opdracht) met voorbeeldovereenkomsten als hulpmiddel bij het opstellen van de betreffende overeenkomst en de voorwaarden waaraan de overeenkomst moet voldoen in de daarbij horende uitleg. De voorwaarden maken integraal onderdeel uit van deze oproep. Indien ZonMw concept consortium- en/of sponsorovereenkomst(en) opvraagt, verleent zij de subsidie op voorwaarde dat de overeenkomst(en) door haar geaccepteerd wordt/worden.

Letter of Commitment

Omdat ZonMw zeker wil weten dat samenwerkende partijen/co-financiers van een project zich juridisch hebben verplicht tot de toegezegde bijdrage en/of bedragen voor de cofinanciering, is een Letter of Commitment per samenwerkende partij/co-financier bij het indienen van de uitgewerkte aanvraag verplicht. Aangeraden wordt het voorbeeld op de [ZonMw webpagina](#) daarvoor te gebruiken.

Staatssteun

Voor alle ZonMw subsidieoproepen geldt dat geen subsidie wordt verstrekt als dit leidt of kan leiden tot het verlenen van ongeoorloofde staatssteun.⁷

Wanneer samenwerkingsprojecten gezamenlijk door één of meerdere onderzoeksorganisaties én één of meerdere ondernemingen (die economische activiteiten voor dit project uitvoeren) worden uitgevoerd, bestaat het risico dat de financiering als staatssteun wordt beschouwd. Volgens paragraaf 2.2.2 Kaderregeling O&O⁸ wordt geen staatssteun aan de deelnemende ondernemingen verleend indien sprake is van 'daadwerkelijke samenwerking' doordat aan de aldaar opgesomde voorwaarden wordt voldaan. Alleen aanvragen die in dat geval aan die voorwaarden voldoen, kunnen gehonoreerd worden. Zie voor de voorwaarden en toelichting in Bijlage 1 die een integraal onderdeel uitmaakt van de voorwaarden van de oproep.

Belangenorganisaties die belangenbehartigende activiteiten uitvoeren en gemeentes die in het kader van hun wettelijke taak deelnemen aan de samenwerking worden voor deze oproep niet aangemerkt

---

⁷ [Art. 107 VWEU](#)

⁸ [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52014XC0627\(01\)&rid=7](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52014XC0627(01)&rid=7)

als ondernemingen. U dient dit in uw subsidieaanvraag aan te geven en te onderbouwen als dit voor u van toepassing is.

Open Science

Alle publicaties die voortkomen uit wetenschappelijk onderzoek dat geheel of gedeeltelijk door ZonMw gesubsidieerd is dienen direct (zonder embargo) Open Access beschikbaar gesteld te worden, overeenkomstig met het ZonMw Open Access beleid. Het artikel dient gepubliceerd te worden onder toepassing van de *Creative Commons* Naamsvermelding ([CC BY 4.0 licentie](#)). Indien de auteur het noodzakelijk acht om af te wijken van CC BY 4.0 licentie, dient de alternatieve keuze onderbouwd en goedgekeurd te worden. U kunt kosten voor Open Access publicaties opnemen in de projectbegroting tot een maximum bedrag van €5000,- (gespecificeerd met 'Open Access'). Andere routes zijn toegestaan, echter is deze tegemoetkoming in kosten enkel mogelijk als u volgens de volledig gouden Open Access route publiceert. Voor meer informatie over het ZonMw Open Access beleid, de voorwaarden en mogelijkheden, verwijzen we u naar [onze website](#).

BEOORDELINGSCRITERIA

De beoordelingscommissie beoordeelt de relevantie, kwaliteit en begroting van alle subsidieaanvragen. Bij de beoordeling van de uitgewerkte subsidieaanvragen wordt onderstaande matrix voor de prioritering van aanvragen gehanteerd. Relevantie weegt hierbij zwaarder dan kwaliteit. Dat neemt niet weg dat de kwaliteit van een aanvraag altijd afdoende moet zijn aangetoond om de aanvraag te kunnen subsidiëren. Bij uitgewerkte subsidieaanvragen worden naast de commissie ook (inter)nationale referenten gevraagd om de kwaliteit te beoordelen.

Hieronder staan de van toepassing zijnde relevantie- en kwaliteitscriteria. Er wordt gestreefd naar spreiding van de financiering over onderwerpen en aanvragende organisaties en consortia.

		RELEVANTIE			
		Zeer relevant	Relevant	Laag relevant	Onvoldoende relevant
KWALITEIT	Zeer goed	1	3	niet honorabel	niet honorabel
	Goed	2	4	niet honorabel	niet honorabel
	Voldoende	niet honorabel	niet honorabel	niet honorabel	niet honorabel
	Matig	niet honorabel	niet honorabel	niet honorabel	niet honorabel
	Onvoldoende	niet honorabel	niet honorabel	niet honorabel	niet honorabel

Relevantiecriteria

- Aansluiting op de doelstelling**
 De subsidieaanvraag sluit aan bij de doelstelling van deze subsidieoproep.
- Innovatieve waarde**
 Het innovatieve aspect van het project ten opzichte van bestaande kennis en aanpakken wordt helder omschreven. Innovatieve waarde kan o.a. blijken uit nieuwe determinanten of aangrijppunten van preventie, nieuwe vormen van samenwerking of nieuwe onderzoeksmethoden. De subsidieaanvraag dient duidelijk vernieuwend te zijn ten opzichte van bestaande aanpakken.
- Kennisbenutting en impact**
 In de subsidieaanvraag wordt aandacht besteed aan de potentiële opbrengst van het project en overdraagbaarheid van de resultaten. De potentiële uitkomsten voor beleid, professionals, praktijk of burgers worden helder beschreven. Er worden doelen geformuleerd met betrekking tot kennisoverdracht (o.a. open-access publicaties), implementatie en borging en bijbehorende activiteiten genoemd (dit komt mede tot uiting in de samenstelling van het projectteam, financiering e.d.). Het kennisbenuttingsplan toont ambitie en beschrijft concrete, passende en haalbare activiteiten.

- **Burgerparticipatie**
Binnen het project is specifiek aandacht voor participatie van burgers uit de specifieke groep waarop het project zich richt. Dit is belangrijk om de relevantie te bewaken, maar ook omdat zij 'out of the box' kunnen denken en met vernieuwende ideeën kunnen komen. Burgers uit de specifieke doelgroep dienen betrokken te zijn in meerdere fases van het project (van planvorming tot toepassing). Licht toe hoe burgers worden bereikt, hoe wordt samengewerkt en hoe hun ervaringskennis wordt benut.
- **Overige ZonMw relevantiecriteria**
ZonMw kent als organisatie aandachtspunten die voor elk programma van belang zijn en die zij in de beoordeling betreft, tenzij het aandachtspunt duidelijk niet van toepassing is. Lees [hier](#) meer over de algemeen geldende relevantiecriteria 'diversiteit, participatie, ICT in de zorg, onderwijs, toepassing en toegang tot data'. De algemene ZonMw criteria kunnen zijn aangepast aan het thema van de subsidieoproep, zij vallen niet altijd precies samen met de procedureteksten op de website, in dat geval zijn de criteria uit de oproep leidend.

Kwaliteitscriteria

Met inbreng van (inter)nationale referenten zal de beoordelingscommissie van ZonMw oordelen over de kwaliteit van uw (uitgewerkte) subsidieaanvraag. De kwaliteitsbeoordeling zal zijn gebaseerd op de volgende criteria. Meer informatie over de algemene ZonMw criteria vindt u in de [procedurebrochure](#).

- **Belang van het onderzoek en doelstelling**
De toegevoegde waarde en innovatieve waarde van het project worden onderbouwd.
Er vindt een toetsing plaats op helderheid, reikwijdte en originaliteit.
- **Plan van aanpak**
Een beschrijving van de gekozen methoden en analyses, inclusief de theoretische en/of empirische onderbouwing. Er wordt duidelijk aangegeven welke complexiteitsbenadering wordt gekozen, hoe de complexiteitsbenadering wordt ontwikkeld en toegepast, wat de verschillende stappen in het proces zijn en hoe wordt toegewerkt naar het realiseren van impact.
- **Haalbaarheid**
Het moet aannemelijk zijn dat het doel van het project binnen de gestelde tijd wordt bereikt met de beschikbare expertise, personen, faciliteiten en middelen. Beschrijf de succesfactoren en belemmeringen bij de uitvoering van het project. Geef een planning van het project en leg uit waarom deze planning haalbaar is.
- **Kwaliteit van de projectgroep**
Alle disciplines/expertises die nodig zijn om het project uit te voeren zijn vertegenwoordigd. De aanvragers zijn toonaangevende onderzoekers op hun vakgebied. De projectgroep (consortium en eventuele andere stakeholders) is kennisketenbreed: er aangetoond dat de noodzakelijke partijen uit de kennisketen (fundamenteel, toegepast en praktijkgericht) meewerken aan het project. Er wordt duidelijk omschreven hoe de projectgroep gebruik maakt van beschikbare expertise en de cross-over tussen verschillende disciplines. Er wordt beschreven op welke manier de kwaliteit van de samenwerking gegarandeerd wordt.
- **Begroting**
De begroting dient in overeenstemming te zijn met het plan van aanpak van de aanvraag. In de begroting moet ook aandacht zijn voor de kosten voor participatie van de doelgroep en kennisbenutting. In de begroting voor de uitgewerkte subsidieaanvraag staat duidelijk wie van welke organisatie in welke functie voor hoeveel uur wordt ingezet. De bijdrage van alle deelnemende partijen wordt hierdoor inzichtelijk.

PROCEDURE & TIJDPAD

Houd bij het schrijven van de subsidieaanvraag rekening met de volgende punten:

- Schrijf uw uitgewerkte subsidieaanvraag in het **Engels**.
- De uitgewerkte subsidieaanvraag is uitgebreider dan het projectidee en gaat meer in op de aanpak. Op de pagina [Hoe werkt subsidieaanvragen](#) vindt u meer algemene informatie over subsidie aanvragen bij ZonMw.
- Zoals aangegeven in de paragraaf 'Consortium- en/of sponsorovereenkomst en bijdragen derden': Bij de *uitgewerkte subsidieaanvraag* verwachten we een concept consortiumovereenkomst en indien van toepassing een Letter of Commitment. Bij *honorering* vraagt ZonMw een finale conceptversie (goedgekeurd door partijen maar nog niet ondertekend) van de consortiumovereenkomst op om de gemaakte afspraken te beoordelen op conformiteit met het toepasselijke Europese staatssteunrecht en de algemene subsidiebepalingen van ZonMw en voorwaarden van de oproep.
- Uitgewerkte subsidieaanvragen dienen te voldoen aan de [Algemene subsidiebepalingen](#). Op de pagina [voorwaarden en financiën](#) vindt u ook informatie over de METC / CCD en de Code Openheid Dierproeven en de Code Biosecurity.
- Reserveer een deel van uw projectbudget (5%) voor communicatie en implementatie. Neem dit op in uw begroting.
- Het is verplicht om bij een uitgewerkte subsidieaanvraag een begroting toe te voegen. Het totale bedrag mag niet meer dan 15% afwijken dan het aangevraagde bedrag van het projectidee.
- Verplichte bijlagen bij uitgewerkte subsidieaanvraag:
  - Begroting – format is te vinden op [deze pagina](#)
  - Beschrijving partijen en rollen in het consortium en eventuele andere betrokken stakeholders
  - Concept consortiumovereenkomst – format is te vinden op [deze pagina](#)
  - Letter of Commitment (indien van toepassing) – format is te vinden op [deze pagina](#)

Beoordelingsprocedure

Voor de procedures voor de beoordeling van subsidieaanvragen verwijzen we u naar de infographic '[in 10 stappen subsidie aanvragen](#)' en naar de [procedurebrochure aanvragers](#).

Tijdpad

Deadline indienen uitgewerkte subsidieaanvraag	10 mei 2022 – 14:00
Ontvangst commentaar referenten	8 juni 2022
Deadline indienen wederhoor	22 juni 2022
Besluit	Uiterlijk eind september/begin oktober 2022
Uiterlijke startdatum	Uiterlijk 1 april 2023

Meer informatie

Houd de [Programmapagina](#) op de ZonMw-website in de gaten, deze wordt regelmatig bijgewerkt.

INDIENEN

Indiening (via [Mijn ZonMw](#))

Aanvragen kunnen uitsluitend en conform de richtlijnen worden ingediend via het online indiensysteem van ZonMw (Mijn ZonMw). Sluitingsdatum voor het indienen van een uitgewerkte subsidieaanvraag is 10 mei 2022 om 14.00 uur. Begin ruim op tijd met inloggen in Mijn ZonMw om problemen te voorkomen.

TIPS

- ZonMw is overgestapt naar een ander digitaal indiensysteem. Als u nog niet eerder met Mijn ZonMw heeft gewerkt dient u zich eerst te registreren als 'Nieuwe gebruiker'.
- Zie voor meer informatie de toelichtingen in [Mijn ZonMw](#) en de [Handleiding Mijn ZonMw](#).

Wij raden u aan om, voordat u uw aanvraag digitaal indient, een Word versie van uw aanvraag uit te printen (via Mijn ZonMw) en na te lopen op onregelmatigheden. Vooral als u uw aanvraag eerst in Word heeft opgesteld en vervolgens naar Mijn ZonMw heeft gekopieerd, kan het voorkomen dat sommige tekens (zoals aanhalingstekens) niet goed worden omgezet. U kunt dit in MijnZonMw zelf corrigeren.

Verklaring akkoord indienen uitgewerkte subsidieaanvraag

Na het indienen van de uitgewerkte subsidieaanvraag moet u de '[Verklaring akkoord indienen subsidieaanvraag](#)' naar ZonMw sturen. Wij verzoeken u de verklaring te voorzien van de handtekening van de 'bestuurlijk verantwoordelijke' en de 'hoofdaanvrager' en deze per e-mail te sturen naar ZonMw, preventieinnovatie@zonmw.nl

De verklaring dient uiterlijk één week na indiening binnen te zijn.

Vragen

Voor vragen kunt u contact opnemen met:

Sabine Peters (programmamanager), 070-5150360, preventieinnovatie@zonmw.nl

Bij technische vragen over het gebruik van het online indiensysteem van ZonMw (Mijn ZonMw) kunt u contact opnemen met de servicedesk: maandag t/m vrijdag van 8.00 tot 17.00 uur, 070 349 51 78, servicedesk@zonmw.nl. Vermeld in uw e-mail uw telefoonnummer zodat wij u eventueel kunnen terugbellen.

Downloads en links

- [Subsidiebepalingen](#)
- [Procedurebrochure aanvragers](#)

BIJLAGE 1

Let op: deze bijlage is alleen van toepassing indien er wordt samengewerkt binnen dit project door één of meerdere onderzoeksorganisaties én één of meerdere ondernemingen.

Daadwerkelijke samenwerking moet tot uiting komen door een inhoudelijke betrokkenheid bij de samenwerking. Deelnemers dienen qua betrokkenheid niet enkel financiering te verstrekken en op afstand te staan, maar daadwerkelijk deel te nemen aan de samenwerking door invloed te hebben op de samenwerking, een vinger aan de pols te hebben bij de uitvoering van de samenwerking en actief bij te dragen aan het management van de samenwerking. Alleen Contractonderzoek en het verrichten van onderzoeksdiensten – en uitbesteding – kwalificeren naar hun aard niet als daadwerkelijke samenwerking.

Samenvatting vereisten:

1. Samenwerking (par. [2.2.2 Kaderregeling O&O&I](#)) tussen
  - a. ten minste twee onafhankelijke partijen;
  - b. waarvan ten minste 1 partij die voldoet aan de definitie van onderzoeksorganisatie⁹ en 1 onderneming, die
  - c. op basis van een taakverdeling, een gemeenschappelijke doelstelling nastreven en
  - d. samen de omvang van het samenwerkingsproject bepalen, bijdragen aan de tenuitvoerlegging ervan en
  - e. de daaraan verbonden financiële, technologische, wetenschappelijke en andere risico's delen en
  - f. de projectresultaten delen en
  - g. de activiteiten vallen binnen de primaire activiteiten van een onderzoeksorganisatie:
    - i. opleiding
    - ii. onafhankelijk onderzoek of ontwikkeling.
2. Een of meer partijen kunnen de volledige kosten van het project dragen (middels verkrijging van subsidie) en zodoende de andere partijen bevrijden van de aan het project verbonden financiële risico's.
3. De hierboven genoemde onderdelen moeten voor aanvang van het project zijn vastgelegd in een samenwerkingsovereenkomst die aan bovenstaande voorwaarden voldoet.
4. Hiervan uitgesloten zijn definitieve overeenkomsten over de marktwaarde van de ontstane intellectuele-eigendomsrechten en de waarde van bijdragen aan het project.
5. Contractonderzoek en het verrichten van onderzoeksdiensten worden niet geacht vormen van samenwerking te zijn.

Voorwaarden Subsidieaanvraag

In uw uitgewerkte subsidieaanvraag dienen deze aspecten duidelijk omschreven te worden. Daarbij dient duidelijk aangegeven te worden welke partijen deelnemen in de daadwerkelijke samenwerking en welke partijen in dit verband voor haar activiteiten subsidie aanvragen.

Omschrijving per samenwerkende partij:

- Onderzoeksorganisatie of onderneming (niet-onderzoeksorganisatie)
- Taakverdeling; omschrijving van rollen
- Uit te voeren activiteiten
- Welk deel van de subsidie beoogd is voor welke partij (begroting)
- Verklaring dat partijen onafhankelijk van elkaar zijn

Voorwaarden Samenwerkingsovereenkomst

In de samenwerkingsovereenkomst dient een bepaling inzake intellectuele eigendomsrechten opgenomen te worden. Deze bepaling regelt dat:

- De resultaten van de samenwerking die geen intellectuele eigendomsrechten opleveren breed verspreid worden;

---

⁹ Par. 1.3 onder ee) Kaderregeling O&O&I

- Uit het samenwerkingsproject ontstane intellectuele-eigendomsrechten aan de verschillende samenwerkende partijen worden toegekend, op een wijze die een passende afspiegeling is van de werkzaamheden, uitgangspunt daarbij is 'uitvinder is eigenaar' ;
- De onderzoeksorganisatie(s) een vergoeding ontvangt bij overdracht of licensering van haar (gedeelde-) intellectuele-eigendomsrechten aan de onderneming(en) die gelijkwaardig is aan de marktprijs. Bepaling van een marktconforme prijs kan niet op voorhand worden vastgesteld en dient op arm's length-voorwaarden plaats te vinden.
- Bij de (uitgewerkte) subsidieaanvraag dient u een definitieve maar nog niet ondertekende versie van de samenwerkingsovereenkomst aan te leveren die voldoet aan genoemde voorwaarden.
- Om aan de voorwaarden van daadwerkelijke samenwerking te kunnen voldoen, kunnen de projectactiviteiten **alleen starten** nadat de samenwerkingsovereenkomst geaccepteerd is door ZonMw en is **ondertekend** door de betrokken partijen. Op de [ZonMw website](#) kunt u de voorwaarden, meer informatie en een voorbeeld overeenkomst vinden.